

Finlands Synskadade

FÖRBUNDET FINLANDS SVENSKA SYNSKADADES ORGANISATIONSTIDNING

10/18

20 Margit Haapanen är en energisk 90 åring

Innehåll

Nr 10, 2018

LEDAREN

3 Bätte om alla blåser i samma glöd

ARTIKLAR

4 Nyöppnat köpcenter i Vasa tillgängligt?

7 Kollegor från Sverige besökte Synvillan

8 Lättsmält höstmöte i Valkeakoski

10 Tema: Blindveckan

16 Ny ledsagarrobot utvecklas i Esbo

18 Utblick: Hur ser framtiden ut?

23 Bryssel, till fots eller på hjul

PROFILEN

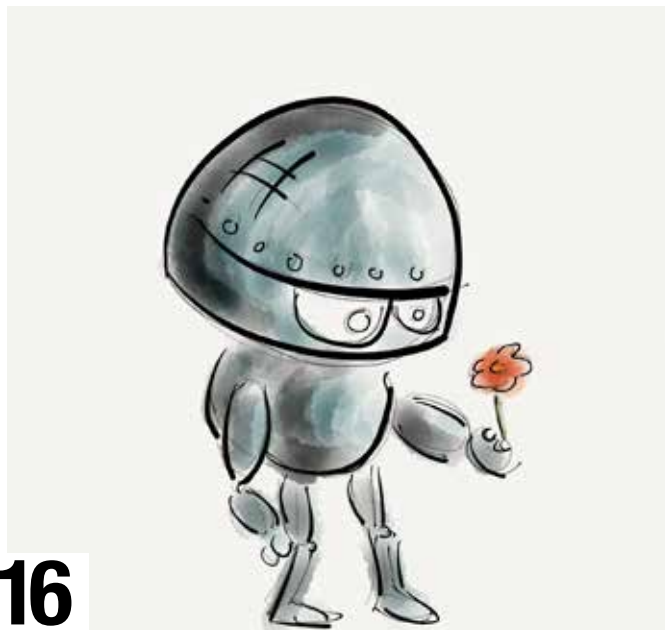
20 Margit Haapanen är en energisk dam

AKTUELLT

26 Aktuellt

AKTUELLT I DISTRIKTEN

28 Aktuellt i distrikten

16

8

20

Finlands Synskadade

Finlands Synskadade är organisations-tidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med 10 nummer/år i svartskrift, punktskrift, på CD och som elektronisk version, se www.fss.fi/aktuellt/fs. Kan också fås som e-postbilaga. Årgång 107. Nummer 1/2019 utkommer 31.1, deadline 15.11.

Utgivare: Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, Parisgränden 2 A 1, 00560 Helsingfors. Tfn 09-6962 300

Chefredaktör: Henrika Jakobsson
Tfn 044 712 3017
e-post: henrika.jakobsson@fss.fi

Meddelanden och annonser mottas av chefredaktören.

Prenumerationer och adressändringar:
FSS kansli, tfn 09-6962 300
e-post: kansliet@fss.fi

Pärbild: Henrika Jakobsson

Foto: Margit Haapanen bor själv i en nybyggd lägenhet i Folkhälsanhuset i Vasa.

ISSN 0789-5739
Forsberg, Jakobstad 2018

Bättre om alla blåser i samma glöd

I oktober ordnades det en nordisk kvinno konferens i Malmö. Temat för konferensen var ”finn din inre lejoninna”. Konferensens innehåll baserade sig långt på hur man stärker det kvinnliga ledarskapet. På konferensen gjorde vi landvis grupparbeten. Vi fick hålla två minuters tal om våra levnadsvillkor, samt göra en video om att söka jobb. Varje land hade eget tema. Jag blev förvånad över att det i Norge inte är en självklarhet att få assistent. I Sverige får inte kvinnor lika lätt hjälpmedel som män. Så är ju inte fallet i Finland, vi har också många kvinnor som är duktiga på teknik och som jobbar inom teknikbranschen.

Ett annat tema som Finland tog upp var synskadade kvinnors graviditet. Till vår kännedom hade kommit att hälsovårdspersonalen förhållit sig misstänksamt och till och med osakligt mot kvinnor som vill skaffa barn, eller som var gravida. Vi gjorde en plan vars syfte är att sprida information till synskadade kvinnor och hälsovårdspersonal, om att också synskadade kvinnor kan skaffa barn och att det är ett beslut som var och en gör oberoende av sin synskada. Vi fick också besök av en färganalysexpert. Personligen tycker jag att det är sorgligt att förväntningarna är så höga för kvinnor vad beträffar utseen-

de. Det är viktigt att alla färger och nyanser passar ihop och att klädseln passar i alla situationer. Självt är jag intresserad av färger men jag vet många som inte är det.

Sammanfattningsvis kan man säga att konferensen var intressant men ibland tyckte jag att förhållningssättet skulle ha kunnat vara mera diplomatiskt. Personligen anser jag att det blir bättre då alla blåser i samma glöd och inte genom att ta makten av andra. Detta är förstås en tolkningsfråga men jag själv upplevde att andan var mera mot det hållet, att män borde få mindre makt och kvinnor mera makt. När jag tänker på maktförhållandena i Finland så kan jag vara stolt över vår styrelse som vi valde på FSS höstmöte. Både ordförande och vice ordförande är kvinnor och vi har lika många män och kvinnor i styrelsen. Jag ser fram emot arbetet och tror att vi har en harmonisk styrelse. Jag vill önska alla läsare en skön jul och allt gott till det kommande året. ●

EMMA RASELA
STYRELSELEDAMOT

TEXT: FREDRIK WESTBLOM FOTO: FREDRIK WESTBLOM & ARKIV

Belysningen inte den bästa i nyöppnat köpcenter i Vasa

Torsdagen den 22 november var det äntligen dags. Då invigdes köpcentret Espen i centrala Vasa. Men trots att den offentliga invigningen skedde först då har köpcentret redan länge varit öppet, och frågan på våra läppar är: Hur väl planerat är det för synskadade?

BRITTEN NYLUND HAR många platser hon kan klaga på i Vasa. Hon drar sig till minnes ställen med glasdörrar som är svåra att få syn på, och poängterar att många butiker har alltför stark belysning.

Det nya köpcentret Espen, som finns i tidigare HS-center i Vasa, har hon däremot inte så mycket att säga till om.

– Jag brukar se på platser med synskadades ögon. Jag har däremot bara varit in i Espen en gång och då hade jag en seende med mig, säger hon.

Tänker som en seende

Nylund är blind på ena ögat och har nedsatt syn på det andra. Hon har således problem med djupseende. Hon brukar däremot ofta orientera sig med synen då hon är ute och går.

– Jag tänker egentligen som en seende. Hon minns gamla HS-center. Stället hade många trappor, vilket var problematiskt för henne.

– Överlag har alla butiker dessutom för stark belysning, säger hon.

Då hon och den seende personen gick in i Espen var stället fortsättningsvis till viss del en byggarbetsplats. Köpcentret var nämligen öppet under hösten trots att det ännu byggdes på vissa platser.

– Vi skulle se vad som var på gång. Vi gick till det nya bürgerstället i köpcentret. Det att jag inte har några särskilda minnen av stället betyder ju att det inte var så hemskt, säger hon.

Fler restauranger och caféer

Köpcentret ägs av Harry Schaumans stiftelse. Ombyggnaden av köpcentret kom igång

” Vi skulle se vad som var på gång. Vi gick till det nya bürgerstället i köpcentret. Det att jag inte har några särskilda minnen av stället betyder ju att det inte var så hemskt.

kring årsskiftet, efter att den tidigare hyresgästen Anttila gick i konkurs.

Det nya köpcentret har planerats om med fler restauranger och kaféer. Det bildar en fin helhet, säger HS-stiftelsens verkställande direktör Tom Westermark.

– Köpcentret behövs naturligtvis för en levande och fungerande stadskärna och för de kundströmmar som finns i Vasa. Det är viktigt att staden har en fungerande service, säger han.

Hur har köpcentret planerats gällande tillgänglighet, speciellt med tanke på tillgängligheten för synskadade?

– Köpcentret ska vara helt tillgängligt för såväl rörelsehindrade som synskadade. Vi har tänkt på ramper i köpcentret istället för trappsteg – bland annat så är själva huvudingången helt utan trappsteg, säger han. De synskadades förening i Vasa har inte tagit kontakt med HS-stiftelsen gällande köpcentrets tillgänglighet, menar Westermark. Tillgängligheten kommer också förbättras med tanke på möjligheterna att parkera i närheten av köpcentret. Det finns flera parkeringshallar i närheten, varav en finns under Espen.

– Det är i allas intresse att se till att tillgängligheten är bra för alla, säger Westermark. ●

▲ **DÅLIG BELYSNING.** Britten Nylund anser att köpcentret Espen har för stark belysning.

Redi får ris för labyrintbyggnad

Köpcentret Redi i Fiskehamnen i Helsingfors har fått idel kritik sedan det öppnade i september. Byggnaden är labyrintliknande och svår att navigera i. Kunderna har röstat med fötterna och företagen har fått sätta lapp på luckan efter bara några månader.

– Byggnaden ska påminna om en medeltida stad som Siena eller Venedig, sade chefsarkitekt **Pekka Helin** till Talouselämä.

Redi har tagit vissa tillgänglighetsaspekter i beaktande, till exempel med talande hissar och punktskrift vid hissknappar, skyltar och tavlor. Men utöver det får man även som seende räkna med att inte hitta utgången. ●

Nyfikna kolleger från Sverige besökte Synvillan

Det var ett ivrigt gäng från svenska Synskadades riksförbund (SRF) som besökte Synvillan den femte november. De svenska kollegorna hade precis landat på finsk mark och kom raka vägen till FSS för att bekanta sig med synskadeverksamheten på svenska i Finland.

▲ SRF:s Lennart Karlsson överräckte en träklubba till FSS:s verksamhetsledare Matthias Jakobsson.

A GENDAN FÖR MÖTET mellan FSS och SRF var innehållsrik och omfattande, diskussionerna som följde lika så.

– Vår uppfattning är att läget för de synskadade i Sverige hela tiden försämras. Med tanke på det rådande läget är det viktigt att vi bekantar oss med andra nordiska länder och deras verksamhet. Det är även mycket viktigt att vi organisationer samarbetar då det kommer till synskadefrågor, sade **Lennart Karlsson** från SRF.

Syncentralerna i viktig roll

I Sverige jobbar SRF mycket mot Syncentralerna som finns på länsnivå i Sverige. Syncentralernas tjänster varierar stort från ort

till ort, men de flesta Syncentraler erbjuder en bred variation av tjänster som innehåller allt från hjälpmedel till rehabilitering. Utöver det har SRF också liknande distriktsföreningar som FSS.

Bland de stora rubriker som diskuterades på mötet fanns bland annat rehabiliteringsfrågor och valarbete med på agendan. Under mötet beslöt FSS och SRF att satsa på samarbete under EU-valet i maj, till exempel i form av gemensamma debattartiklar som publiceras i flera nordiska medier.

Under resan till Finland hann besökarna också med en avstickare till finska Synskadades förbunds verksamhetscenter Iiris i Östra centrum. ●

▲ FSS ordförande **Gunilla Löfman** och nyinvalda styrelseledamoten **Eeva-Maija Möttönen**.

TEXT & FOTO: HENRIKA JAKOBSSON

Lättsmält höstmöte i Valkeakoski

FSS HÖSTMÖTE HÖLLS i år på hotell Waltikka i Valkeakoski. Efter att busslasterna med deltagare anlänt från landets olika hörn kunde mötet börja. Ordförande **Gunilla Löfman** öppnade mötet och hälsade alla välkomna. De stadgeenliga ärendena klubades igenom med fart av mötet under ledning av mötesordförande **Stefan Andersson**.

Höstmötet diskuterade bland annat det inkommande riksdagsvalet och frågor som är viktiga för personer med en synnedsätt-

ning. Höstmötet efterlyste en större aktivitet i praktiken i funktionshinderfrågor, inte bara i teorin genom välskrivna tal.

– Det råder fortsättningsvis en stor okunskap bland beslutfattarna om hur det är att leva med en funktionsnedsättning. Genom en starkare vilja och intresse av att lära sig mera av funktionshindersektorn skapar vi ett mer tillgängligt och fördomsfritt Finland där personer med funktionsnedsättning ses som en resurs snarare än som en belastning, säger Löfman.

▲ Rolf Söderlund med ledsagare Mischa Hammarnejd från Åland deltog i mötet. Det gjorde också vasabon Andreas Kanto och Paulina Hannus från Borgå.

Hannus ny vice ordförande

På höstmötet valdes sedvanligt ny styrelse för kommande verksamhetsår. Borgåbon **Paulina Hannus** valdes till vice ordförande.

– Styrelsen i vår distriktsförening i Östnyland uppmanade mig att ställa upp. Det har inte varit någon blind vice ordförande på många år. Dessutom behövs det mera kvinnor i styrelsen, säger Hannus.

Vad vill du föra fram i styrelsen?

– Jag har själv inte haft arbete på många år. En fråga som jag vill lyfta fram är hur man ska kunna aktivera synskadade i samhället och fundera på hur de synskadade ska kunna sprida den kunskap de har.

Till styrelsen valdes också Eeva-Maija Möttönen, Rolf Söderlund, Andreas Kanto och Johan Sundholm.

Eeva-Maija Möttönen från Vanda är ny i styrelsen och ser fram emot att ta tag i arbetet.

– Jag skulle vilja att FSS skulle uppmantra synskadade personer att vara aktiva i samhället, antingen i tredje sektorn eller i arbetslivet. Vi ska inte skämmas för att vi är synskadade. Vi ska vara stolta över det!

Namnbyte på tapeten

Efter att alla rutinärenden behandlats i ovanligt rask takt under mötet fanns också tid för diskussion. Höstmötet diskuterade till exempel ett eventuellt namnbyte för förbundet.

– Namnet Förbundet finlands svenska synskadade rf är väldigt långt och klumpigt, sade verksamhetsledare **Matthias Jakobson**. Höstmötets eniga åsikt var att namnet är bra som det är och inget nytt förslag på namn godtogs i det här skedet. ●

Blindveckan 2018 firades 11–18 november med temat samarbete och att göra tillsammans. Under veckan uppmärksammade FSS personer och organisationer som varit betydelsefulla för FSS distriktsföreningar. På FSS webbplats publicerades en intervju per dag med någon person som gjort en betydande insats inom sin förening. Personerna är nominerade av distriktsföreningarna. Under blindveckan delades också FSS tillgänglighetspris ut för andra gången.

Ekenäs IF får FSS tillgänglighetspris

EKENÄS IF FÅR FSS tillgänglighetspris år 2018. Utmärkelsen och prissumman på tusen euro tilldelas företag eller organisationer som gjort goda gärningar för synskadade personer. Utmärkelsen delades ut första gången år 2016 till Wasa Teater.

Ekenäs Idrottsförening r.f. får det andra tillgänglighetspriset som FSS delar ut.

EIF:s fotbollssektion har under flera års tid bidragit till att göra deltagandet i idrotts-evenemang tillgängligt och inkluderande för personer med synnedsättning. Herrlagets manager, **Peter Haglund**, har under flera år besökt Svenska synskadade i Västnyland inför säsongstarten för att presentera spelarna och berätta om årets aktualiteter. Genom att erbjuda gratis säsongskort för synskadade fotbollsentusiaster har EIF välkomnat personer med synnedsättning att ta del av fotbollsverksamheten i Västnyland. EIF har dessutom alltid säkerställt att det finns en

▲ Ekenäs IF:s fotbollssektion välkomnar alltid synskadade anhängare med öppna armar.

plats för synskadeföreningens syntolk att tolka och referera matcherna.

Syntolkningen av fotbollsmatcherna är till stor del ett referat av spelets gång, men även mer beskrivande och anpassat för de synnedsatta personerna i publiken. ●

Peter Haglund, manager för fotbollssektionen vid EIF

JAG ÄR PETER Haglund, 55 år och manager för fotbollssektionens herrlag vid Ekenäs Idrottsförening. Jag har jobbat inom sektionen i ungefär 15 år, men detta år är speciellt fint för oss eftersom föreningen fyller 110 år. Dessutom har vi blivit utsedda till mottagare av FSS Tillgänglighetspris 2018!

EIF:s fotbollssektion har i många år bidragit till att göra idrotten tillgänglig för personer med synnedsättning. Det började med att distriktssekreteraren för föreningen Svenska Synskadade i Västnyland, Börje Broberg, kontaktade oss för att se ifall vi kunde ta emot synskadade fotbollsentusiaster på våra matcher, och självklart kunde vi det. Sedan dess har vi varje år delat ut några säsongskort utan avgift åt våra synskadade anhängare och sett till att det finns en plats på löpbanan för Börje att syntolka och referera matcherna för dem. Jag och vår kapten har även årligen besökt Svenska Synskadade i Västnyland för att presentera spelarna och berätta om aktualiteter inför säsongen.

Vi är väldigt glada och tacksamma för att få motta FSS Tillgänglighetspris. För oss är det viktigt att kunna hjälpa på det sättet vi gör. Vi gör så mycket olika typer av frivilligarbete, och denna del av vår verksamhet med synskadesamarbetet passar väldigt bra in. Det känns även väldigt motiverande att fortsätta när vi ser hur mycket samarbetet uppskattas. Det här är något vi väldigt gärna fortsätter med framöver också.

Att göra saker hundra procent tillgängliga för alla mottagargrupper är inte möjligt, men lyckligtvis har det funnits resurser för det mesta vi har velat göra. Vi försöker på ett eller annat sätt alltid få saker att fungera så att det gagnar alla som är intresserade av vår verksamhet.

Det kräver väldigt lite av oss, men ger väldigt mycket för de synskadade som vill ta del av våra matcher. För dem är upplevelsen inte visuell, men de får hela tiden höra spelets gång samtidigt som de känner av stämningen på matcherna. Vi hoppas att även andra organisationer och företag skulle satsa på det här med samarbete i tillgänglighetsfrågor. Det är givande och roligt för alla inblandade. ●

Bo-Erik Enell, ledsagare från Jakobstad

JAG HETER BO-ERIK ENELL, jag är 70 år, pensionär och bor i Jakobstad med min fru Helena. Vi har tre vuxna barn och fem barnbarn som behöver passning då och då.

Under mina år i yrkeslivet jobbade jag som konduktör för VR. Jag har varit stationerad i Jakobstad, Karleby och Kontiomäki. Jag jobbade inom godstransportsidan bland annat med bangårdsarbetsuppgifter. Jag har inte arbetat med biljettförsäljning i passagerartåg fastän den biten också ingick i min utbildning.

Jag blev pensionerad år 2002, och sedan 2003 har jag varit aktivt med i Norra Österns synskadades verksamhet som bland annat ledsagare. Det var min goda barndomsvän Leif Nybohm som tipsade mig om att behovet av ledsagare var stort. Eftersom jag upplever att jag har tid att hjälpa till så gör jag det.

Jag är stödjande medlem i NÖSS och har deltagit i många resor, evenemang och möten. Det är många synskadade som behöver ha seende ögon med sig för att kunna göra saker utanför hemmet. Sedan min vän tipsade mig om att bli ledsagare har jag bland annat varit med på tandemläger till Åland.

Nu som pensionär är jag bland annat aktiv i en lokal Bridge-klubb och så leder jag vattengymnastik för synskadade varje onsdag. Det mesta som jag sysslar med är frivilligarbete men vattengymnastiken är under Folkhälsans regi. Jag tycker också om att promenera och att hålla mig igång.

Jag vill hjälpa andra eftersom det känns som att jag vill ge någonting tillbaka. Eftersom jag

har tid och är vid god hälsa vill jag vara till nytta och hjälpa andra, det känns meningsfullt. Jag tycker att det är bra att ha kamrater att göra saker med. Socialt umgänge och sociala nätverk är viktiga, speciellt för personer med synnedbrott. Det är nog ett ordentligt handikapp att inte se och då behöver man mycket hjälp.

Det är intressant att se hur vetenskapen går framåt och hur mycket man i dag kan göra för att hindra att man förlorar synen. På något sätt borde man ännu mer få ut budskapet om ögonsjukdomar och hur viktigt det är att gå och kontrollera ögonen. Det skulle vara bra att gå till optikern minst vart tredje år. Om man upptäcker sjukdomarna i tid finns det större chans att göra något åt dem. Slutligen vill uppmana alla som har tid och som vill ha sociala kontakter att bli ledsagare. Ledsagare behövs och om man känner sig manad kan man ta kontakt med distriktssekreteraren och komma överens om hur man kommer i gång. ●

Lasse Nylund, stödjande medlem från Åland

JAG ÄR LASSE Nylund, född 1940 och till yrket maskinchef – numera pensionerad. Hela mitt yrkesliv har jag varit till sjöss på utrikesbåtar och seglat världen runt. Jag har en stor och fin familj bestående av fyra barn, elva barnbarn och fem barnbarnsbarn.

När jag blev pensionerad vid 60 års åldern blev jag rätt så snart engagerad i föreningen Ålands Synskadade. Det var lite av en slump att jag kom med i det hela. Det var nämligen så att min kusin som är synskadad var med och startade föreningen, och han frågade mig om jag kunde ställa upp som domare i deras Bocciaspel. Jag var osäker om jag skulle klara av det, för jag var inte van med att umgås på det sättet med personer med funktionsnedsättning. Vilken tur att jag ändå ville prova, för nu vet jag inte vad jag skulle ha gjort utan alla personerna i föreningen!

Genom synskadeföreningen har jag fått alldeles jättebra kompisar som jag umgås regelbundet med. Jag är stödjande medlem och ställer upp på olika sätt, men det är ändå via vänskap. Efter många år på havet var det en ganska stor förändring att vara på fastlandet som pensionär. Dessa personer har hjälpt mig att få tillbaka mitt sociala liv efter att jag varit till sjöss, och nu vill jag inte bli av med dem mera. De har hjälpt mig mer än vad jag hjälpt dem.

Det är betydligt trevligare att göra saker tillsammans än ensam! Förr var jag taltidningsstödperson för taltidningsprenumeranter,

vilket var en jättefin och social grej. Jag har dock varit tvungen att avsluta det projektet i och med att jag blivit äldre och hälsan blivit sämre, men däremot träffas jag i sociala sammanhang med flera föreningsmedlemmar minst en gång i veckan. Då samlas vi med ett gäng synskadade och stödjande medlemmar för att binda borstar – och det är så himla trevligt att vara tillsammans på det sättet!

Den här föreningen och att hjälpa andra betyder allt för mig. När vi umgås glömmar jag ju bort att många är blinda, och att hjälpa är något som ingår i vänskapen. Det är inte något jag tänker på – vi hjälps ju åt åt bägge hållen. ●

Susanne Granholm, ledsagare från Korsholm

JAG HETER SUSANNE Granholm, är 54 år och bor i Koskö, Korsholm. Jag har man, två vuxna barn och två barnbarn. Tidigare jobbade jag heltid på Seppäläs skolfoto men för tillfället jobbar jag där mer säsongsbetonat. Eftersom jag inte jobbar heltid har jag mycket tid till annat. Jag blev arbetslös för några år sedan och i samband med det kom jag med i Vasa svenska synskadades verksamhet. Jag åkte med på en teaterresa till Helsingfors och efter det började jag delta som ledsagare.

Jag vill ge av min tid åt andra som behöver den. Jag tycker så mycket om att umgås med personer med synnedsättning eftersom de är så positiva och ser ljust på livet. I jämförelse med dem insåg jag att jag själv tar mycket för givet i mitt eget liv. Jag insåg också att man inte behöver gnälla på allting. Om jag själv skulle få problem med synen vet jag inte om jag skulle klara av att vara lika positiv och levnadsglad som många är som jag träffat inom Vasa svenska synskadade.

Stundvis har jag kanske svårt för att säga nej och ställer upp på saker fastän jag inte riktigt skulle orka. Ibland undrar jag om jag har fler timmar i dygnet än andra, jag hinner med väldigt mycket fastän jag tycker att jag bara ligger hemma på soffan. Min man är ändå av annan åsikt, han påpekar att jag aldrig sitter ner och brukar säga till åt mig att komma och sätta mig i soffan ibland.

Att hjälpa andra ger mig så mycket. Jag märker att det är uppskattat och det finns så

mycket underbara människor inom VSS. Jag tycker det är synd att så många anser sig ha så bråttom i dag. Jag har själv alltid haft tid för andra människor. Jag tycker också att det är otroligt roligt att träffa nya människor och det får jag hela tiden göra då jag är med som ledsagare.

Ibland åker jag med på kurser och andra evenemang och är borta en hel vecka. För mig som är arbetslös passar det här bra, dagtraktamentet som ledsagare får påverka inte arbetslöshetsunderstödet. Men det är såklart inte för den lilla slanten jag gör det här, utan för att det är givande och roligt. Jag tycker att det är viktigt att ställa upp för sina medmänniskor. Prova, det ger så mycket tillbaka! ●

Läs också intervjuerna med Peter Sahlsten, Bo Granholm och Gudrun Heikkilä på www.fss.fi.

Kommunikation och kroppsspråk

Förhandsmeddelande om temaveckoslutet

"Kommunikation och kroppsspråk" 30-31.3.2019 i Tammerfors.

Att inte kunna avläsa kroppsspråket skapar osäkerhet i kommunikationen. Detta innebär utmaningar i sociala sammanhang och utgör också det en stor otrygghetsfaktor hos den synskadade.

Svenska synskadade i mellersta Nyland beslöt att möta behovet genom att ordna ett temaveckoslut om ämnet nedsatt syn, kroppsspråk och kommunikation. Stiftelsen Svenska Blindgården stöder evenemanget.

Som sakkunnig inom ämnet har psykolog **Thomas Londen** och skådespelare **Henrik Grönroos** kontaktats. Båda föreläsarna har erfarenhet av att föreläsa och dra gruppdiskussioner för synskadade. Thomas Londens teman är synhandikappets konsekvenser, aspekter av synhandikapp och min identitet som synskadad.

Henrik Grönroos föreläser om följande teman: Rösten som redskap och kroppsspråk som hörs. Vems är ansvaret för att kommunikationen skall fungera? Vilka hinder för kommunikationen kan överbyggas? Praktiska övningar och diskussioner är en del av kursprogrammet

Svenska synskadade i mellersta Nyland inbjuder deltagare från alla distriktsföreningar.

Närmare information i nästa tidning och på Medlemsbandet. Preliminära intresseanmälningar till era egna distrikt kan göras redan nu så att vi kan bedöma platsbehovet. Deltagaravgiften kommer att bli ca. 60 euro/deltagare.

Välkomna med!

TEXT: HENRIKA JAKOBSSON FOTO: PIXABAY

Ny ledsagarrobot utvecklas som bäst i Esbo

Det ledande företaget inom robotteknik, GIM Robotics i Otnäs håller som bäst på att utveckla en ledsagarrobot som i framtiden kan bli ett komplement till vita käppen då man som synskadad rör sig utomhus. Målet är att utveckla en prototyp som har testats av riktiga användare som senare efter vidareutveckling kan lanseras på den internationella marknaden.

Robotprojektet är två och ett halvt år långt och har fått finansiering bland annat från EU. Projektet inleddes på hösten och just nu håller man på att samla in information.

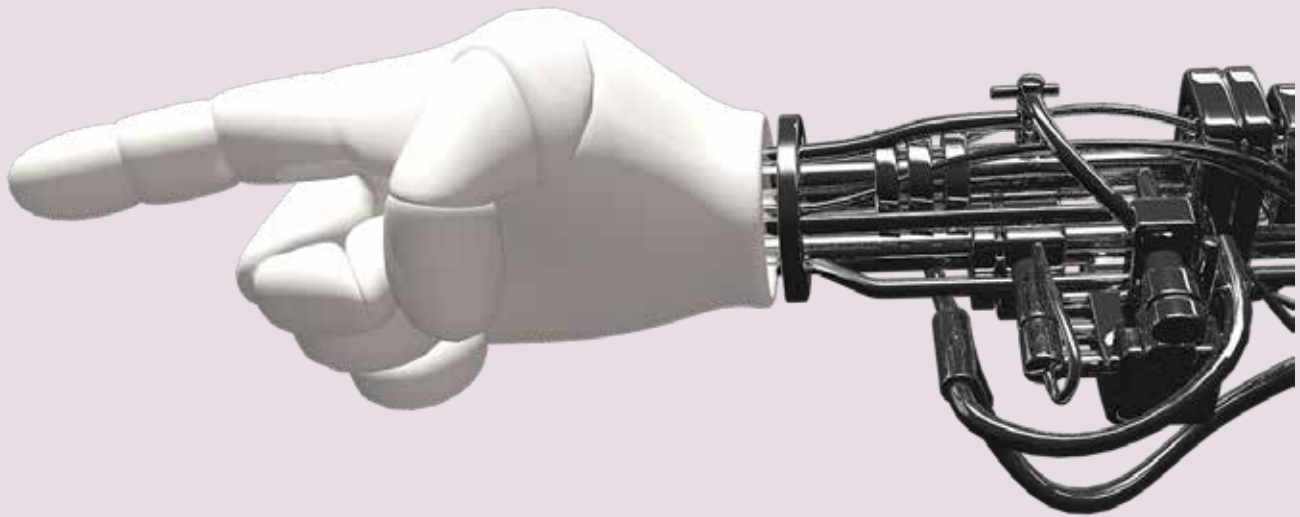
–Vi håller på att intervjua personer som har anmält sig som frivilliga. Det är främst synskadade personer som vi har intervjuat men också andra intresserade. Vi samarbetar också med en expertgrupp från Synskadades förbund, berättar vd **Jari Saarinen** vid GIM Robotics.

Tanken är att det i slutet av år 2019 ska finnas någon slags prototyp av ledsagarroboten som kan testas av användarna i det dagliga livet.

Exakt hur roboten kommer att se ut är ännu oklart för alla som är inblandade i projektet.

– Det har kommit in önskemål om att det här nya hjälpmedlet inte ska vara i form av någonting som man klär på sig, eller till exempel en mobiltelefon, eftersom det redan finns diverse appar som fyller det här behovet. Just nu utvecklar vi en robot som har kontakt med marken och som vibrerar eller på annat sätt styr användaren mot rätt riktning. En viktig sak är också att roboten inte väger för mycket så att den är lätt att bära den får väga högst 15 kilo, säger Saarinen.

Robotens användningstid med en laddning uppskattas till minst sex timmar. Roboten kommer antagligen att styras med både vidrörning och tal. Tekniken som används i navigeringen är redan beprövad inom andra områden, men på övriga sätt är roboten en

helt ny uppfinning som inte har motsvarigheter för tillfället.

Lasernavigering används

Ledarroboten är gjord för att fungera överallt i världen, inte bara i Finland. Speciellt välkommen är den i länder där man av olika orsaker inte kan använda sig av ledarhund på grund av kulturella skäl. Roboten är också ett alternativ för personer som inte vill eller kan ha hund hemma.

Enligt GIM Robotics kommer ledsagarroboten ändå inte på något plan att försöka konkurrera med riktiga ledarhundar eller ledsagare, utan roboten är ett tillägg.

Tekniken som används för navigering är redan i användning bland annat i självkörande bilar. Det är en slags laserradar som heter LiDAR som fungerar som huvudsensor. LiDAR-radarn är mycket känslig och kan registrera objekt som finns på 50-60 meters avstånd. Radarn ser mycket bättre än människan i till exempel snöväder eller dimma. ●

Vill du vara med och hjälpa till i utvecklingen av roboten? Projektet intervjuar fortfarande personer med synnedsättning eller andra intresserade. Om du vill dela med dig av dina erfarenheter kan du kontakta projektledare Jyrki Luukko på e-post jyrki.luukko@gimltd.fi eller tel. 045 614 9231.

Hur ser framtiden ut?

JAG HAR SEDAN jag började som VD på Samfundet Folkhälsan i höst ofta blivit frågan om hur framtiden ser ut? Främst har frågeställarna tänkt på den stora social- och hälsovårdsreformen med tillhörande landskaps- och kommunreform som regering och oppositionen i riksdagen underhållit oss med.

I skrivande stund verkar det allt mer uppenbart att klockan jobbar mot reformen. Det tycks med andra ord vara lika med vår reform som med den omtalade Brexit-processen, tippningen börjar allt mer luta mot ett hårt utträde ur EU. Att kunna uttala sig om framtiden är alltid vanskligt, det gäller att försöka få en så god uppfattning som möjligt. Det betyder att man inte kan förlita sig på bara ett sinne, en informationskanal. Vilken uppfattningen om framtiden är handlar alltså inte enbart om att se in i framtiden, lika viktigt är att känna sig för. Det är just genom att känna sig för som det nu gissas att vår social- och hälsovårdsreform och britternas ordnade utträde ur EU verkar vara i motvind.

För organisationerna inom social- och hälsovårdssektorn har social- och hälsovårdsreformen naturligt kommit att inbjuda till flera möten och funderingar

FOTO: PIXABAY

än Brexit. Men frågan är vilkendera som sist och slutligen kommer att inverka mer på vår vardag? Det är allt fler processer som styrs genom EU och traditionellt har England (UK) varit en viktig samarbetspart för oss. Ett stort land i det nordliga Europa är på väg ut, det ändrar på balansen inom EU. Därtill förändras också det europeiska samarbetet kring t.ex. försvarsfrågor. I NATO samarbetet har USA:s politik klart ändrats under Trump. Är det här något för social- och hälsovårdsorganisationer att fundera över? Jag vågar påstå att det är det. Den teknologiska utvecklingen har ofta tenderat att byg-

ga på de militärtekniska innovationer som sedan tillämpas för civilbruk. Rackerierna blir bara dyrare och dyrare, vilket innebär att konkurrensen om begränsade resurser för annat, så som t.ex. utbildning eller social- och hälsovård, blir hårdare. Ett öppet sinne där vi följer med omvärlden så mångsidigt som möjligt är därför viktigt för att kunna positionera sig och argumentera för sin sak.

I fråga om resursfördelningen faller de stora utgiftsposterna både för kommuner och stat inom antingen utbildningssektorn eller social- och hälsovården. Oberoende av hur den offentliga sektorn organiserar sig kommer detta att vara sant även framöver. För oss som jobbar med att garantera service på svenska i Finland är strukturerna för både social- och hälsovården samt utbildningen viktiga. Min uppfattning är att den största utmaningen för vård och service på svenska trots allt inte ligger i strukturen för social- och hälsovården, helt oberoende av hur det går med reformen eller ej. Den stora utmaningen ligger i att det finns tillräckligt med kunniga och utbildade personer inom social- och hälsovården som behärskar svenska. Utbild-

ningen, och speciellt hur yrkesutbildningen klarar sig i konkurrensen om nya studerande är därför en strategiskt viktig fråga.

Med en allt äldre befolkning och en allt ofördelaktigare försörjningsbalans är det troligt att invandringen ökar som ett svar på behovet av arbetskraft. Hur integration på svenska skall kännas relevant och vara fungerande är då viktigt. För grupper med olika funktionshinder där det finns ytterligare krav på språkkunskaper och kommunikationsformer ökar i ett dylikt scenario utmaningen med tillgången till adekvat personal. För att klara framtiden är en delösning säkert ett förbättrat samarbete mellan organisationerna kring, social- och hälsovård, service och utbildning i det svenska Finland. ●

GEORG HENRIK WREDE
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR
SAMFUNDET FOLHÄLSAN

PROFLEN

TEXT & FOTO: HENRIKA JAKOBSSON

Margit Haapanen låter inte synen dra ner på livstempot

Det är en pigg och glad Margit som tar emot mig i sitt hem i Vasa. Margit har förlorat 88 procent av synen men klarar sig bra i vardagen. Varje morgon kokar hon gröt vid sin egen spis och på helgerna går hon ut och äter på stan.

MARGIT HAAPANEN FYLLER 91 år den 23 december. Hon bor i Folkhälsanhuset i Vasa sedan år 2015, i en ljus och fräsch lägenhet.

– Det enda jag saknar är en balkong. Det finns vissa lägenheter här som har det, men jag råkade inte få en sådan, berättar Margit. Samma dag som vi träffas i Vasa har Margit Haapanen varit till sjukhuset för att ta prover, hon har varit i tvättstugan och tvättat kläder och dessutom skött andra dagliga ärenden. Det är ingen brist på sysselsättning och energi hos den här 90 åringen.

– Jag deltar ofta i promenadgrupperna via Folkhälsan. Det finns grupper för dem som går längre och för dem som går runt kvarteret. Om det inte har regnat kan jag till och med gå längre, säger hon.

Fick remissen för sent

Margit Haapanen har varit medlem i Vasa svenska synskadade i cirka åtta år. Hon har mist största delen av synen till följd av sjukdomen makuladegeneration, men klarar sig bra hemma och i bekanta omgivningar tack vare den ledsyn hon har kvar.

– Det började med att jag märkte att stolpar och skorstenar inte vara raka mera då jag gick ut. Då sökte jag mig till vården, men det tog länge innan jag fick min remiss till sjukhuset. På den här tiden förstod jag mig inte alls på ögonsjukdomar och vad de innebär. När jag väl kom på kontroll hade mitt ena öga redan skadats så pass mycket av makulan att det inte längre gick att göra något åt saken. Mitt andra öga hann man behandla i tid, så det bromsade sjukdomens framfart lite, berättar hon.

Margit Haapanen trivs bra på Folkhälsanhuset i Vasa, men största delen av sitt liv har hon bott på andra ställen. Med man och barn bodde hon i Tammerfors och Uleåborg. Under sitt yrkesliv jobbade hon på bank.

– Jag jobbade bland annat på checkräkningen. Jag minns att jag tänkte att det är komiskt att jag som aldrig har sett en check i hela mitt liv ska jobba med checker. Men jag lärde mig nog, skrattar Margit.

Jobbet på bank var något som Margit trivdes mycket bra med. Efter pensioneringen ledde vägen vidare igen eftersom hennes mamma blev dålig och inte längre klarade sig själv. Då var Margit redan änka och flyttade tillbaka till Vasa för att ta hand om mamman.

// Jag jobbade på checkräkningen trots att jag aldrig hade sett en check i hela mitt liv.

– Jag bodde på Biblioteksgatan på den tiden. Ganska snabbt efter flytten blev jag medlockad i en grupp för seniordans fastän att jag aldrig hade dansat förr. Efter en tid började jag själv leda gruppen, och så fortsatte jag med det i elva år.

Nej tack till rollator

Margit sitter sällan hemma för sig själv. Hon deltar flitigt i programmen som ordnas på Folkhälsan, plus att hon deltar i verksamheten vid Lyktan.

– Jag brukar vara med på både hjärngymnastik och balansträning. Balansträningen fick jag ändå byta mot stolsgymnastik eftersom jag blev så ostadig. En gång vacklade jag till men de som stod bakom mig hann ta i mig före jag föll i golvet, berättar Margit. Ute går Margit oftast med två stavar, det känns tryggt och hjälper henne med balansen. Vita käppen använder hon också i bland.

– Men en rollator vill jag inte ha. Jag tror att jag blir beroende av den ifall jag börjar använda den och det är rätt så klumpigt att röra sig med rollator.

På helgerna när Folkhälsanhusets restaurang inte serverar lunch brukar hon självständigt gå till en egyptisk restaurang som ligger i närheten.

– Jag har som mål att ännu en gång ta mig till Helsingfors med tåg för att hälsa på min son, säger hon beslutsamt. ●

Bryssel - till fots eller på hjul

Insändare

Madeleine Linder åkte till Bryssel för att uppleva EU på lite närmare håll än via radio och teve. ”Våra liv är ju väldigt påverkade av de beslut som fattas där och det kändes förmånligt att få ta del av hur arbetet går till”, skriver Linder.

TILL BRYSSEL ÅKTE vi med buss och det tog två hela dagar. Bussen hade lift både för på- och avstigning och till toaletten. Flera av mina medresenärer sitter i stol och det var bekvämt att slippa engagera sig i lösningar, som redan fanns på plats. Hotellen var tillgängliga, men själva staden Bryssel har mycket att önska beträffande tillgänglighet. Tunnelbanor där trapporna, i bästa fall, har räcken att hålla sig i, ibland hiss men bara från gatan till biljettautomaten. Det innebär att du på några stationer kan köpa biljett, men inte ta dig till själva tåget. På andra stationer är det bara trappor till biljettautomaten, men så bra, hiss till tåget. Riktigt dåligt, för det finns inte halv tillgänglighet. Då finns det ingen.

Skyltarna i tunnelbanan fanns i punkt-skrift. Det hjälpte inte mig, för min franska är som tunnelbanan. Bedrövlig.

Under våra dagar där, hörde jag två tickljus. Ja, jag menar såna som hörs vid övergångsställen.

En ledarhund kom traskande genom gamla delen av Bryssel, precis där vi satt och drack vårt eftermiddagskaffe. Det var givetvis ett ekipage, med en matte och en svart labrador.

Lärorikt besök till EDF

Vill ni höra lite om vårt besök på EDF? Bra, för här skriver jag ner lite av vad vi fick höra. EDF - European Disability Forum är de som jobbar med frågor som rör funktionsnedsättning. Vi fick träffa Madeleine, som jobbat länge med många frågor. Bland annat kollektivtrafik, som är så viktigt för att vi som har funktionsnedsättning, ska få möjlighet att resa som andra medborgare.

På Parlamentet fick vi kunnig guidning av den enda svensktalande EU-representanten Pernilla Jourde som är från Skåne och gift med en fransman. Under ett år hinner EU-parlamentet ta emot ungefär 200 studiebesök. Hon tog emot allt ifrån politiska par-

▲ Här i parlamentssalen i Bryssel fattas många beslut som berör oss i vardagen.

tier och organisationer till skolklasser. Efter guidningen var vi klokare när det kommer till bland annat EU:s historia som värnare av fred efter andra världskriget och fri handel. Vi fick också veta mycket om det aktuella dilemmat som en Brexit skulle leda till med ekonomiska konsekvenser för både Storbritannien och EU.

Möte med Malin Björk

Idag är det 20 representanter från 8 olika politiska partier som arbetar i EU-parlamentet, med frågor som på olika sätt behandlar funktionsnedsättning. Arbetet sker mycket över partigränserna och handlar om det personliga engagemanget i olika frågor. Kring dessa viktiga frågor samlas EU-politiker med sakkunnighet och intresse för just dem.

I tillgänglighetsfrågan har EU en förkamp i Malin Björk (V), från Göteborg i Sverige, och hon hade bjudit in oss för ett samtal. Vi fick tyvärr bara 20 minuter med Malin. Förståeligt nog arbetar de under stark tidspress men jag upplevde ändå henne som engagerad och empatisk. Vi fick höra om hennes arbete mot en starkare och tydligare tillgänglighetslag. Hon har som mål att lagen ska gälla i samtliga medlemsländer, faktum är att hon skulle vilja ha lagen om LSS exporterad till hela EU. Problemet ligger i att alla beslut måste fattas genom konsensus från alla 28 medlemsländers sida. Detta gör naturligtvis processen fram till tagna beslut mycket lång och svår, risken för fryst läge infrias ofta och förändringar, i exempelvis lagen om diskriminering, tar lång tid.

Förändring tar tid

Intrycket efter besöket är att samarbetet i EU är oerhört viktigt men att förändringsarbetet tar lång tid på grund av de ekonomiska och kulturella skillnaderna hos medlemsländerna. Detta är inte minst tydligt när det gäller rättigheter för HBTQ-personer och personer med funktionsvariationer.

På kontoret jobbar det 12 personer med våra frågor. Socialpolitiska frågor står högt på agendan; Arbete, skola och social säkerhet. Fysisk tillgänglighet såväl som digital.

FN-konventionen om mänskliga rättigheter för personer med funktionshinder, har inte ratificerats av alla stater. Det är något som EDF jobbar med. Att pengar från EU-program kan användas för att bygga otillgängliga byggnader borde vara otillåtet. EU-parlamentets arbete är transparent, men rådet och diskussionerna är inte öppna, vilket gör att möjlighet till påverkan begränsas. EDF ger info till sina medlemmar ”100 olika”. Ett exempel på medlemmar i EDF är European Blind Union.

Informationsutbytet gynnar fortsatt arbete med tillgänglighet. Många länder har bristande lyhördhet för våra frågor. Det är

svårt att motivera flera av medlemsländerna till att aktivt förbättra villkoren för personer med funktionsnedsättning. ●

Text: Madeleine Linder

Foto: Pixabay

Funderar du på något kring FSS?

**Tveka inte att ta kontakt för att diskutera dina tankar med oss.
Vi finns här för din skull!**

Styrelseordförande
Gunilla Löfman
0400-950 446
gunilla@lofman.fi

Verksamhetsledare
Matthias Jakobsson
044-080 8004
matthias.jakobsson@fss.fi

AKTUELLT

Peter Koskinen är ny rehabiliteringsrådgivare

JAG ÄR PETER Koskinen, den nya rehabiliteringsrådgivaren för distriktet NÖSS minus Nykarleby. Ulla-Britt Ingman har fortsättningsvis hand om Österbottens distrikt som går från Nykarleby söderut. Jag är anträffbar vanligen tre dagar i veckan (tis, ons, tors) under kontorstid.

Mitt kansli finns i Kronoby, närmare bestämt i Herberts Hus på adressen Herbertsgränd 7D, rum 162.

Lite om mig; Jag är en 46 årig man, har fru och två barn, 4 år och 2 år gamla. Sen december 2017 är vi bosatta i Lövä i Pedersöre. Jag är uppvuxen i Vasa och har bott i två perioder, sam-

manlagt 15 år, i södra Finland, bland annat i Helsingfors-Grankulla och Karis i Raseborg.

2005 fick jag min socionomexamen från Svenska Yrkes högskolan i Vasa, numera Novia. Från år 2005, och vid sidan om socionomstudierna, tills nu har jag arbetat inom sociala området. Bland tidigare arbetsgivare kan nämnas Kårkulla samkommun, främst i storhelsingforsregionen där metoden Arbete med stöd var främsta ansvarsområdet. Jag har också jobbat i Korsholm och Vasa inom boende- och dagverksamheten. Kokkotyö-stiftelsen var min senas-

te arbetsgivare. Till mina ansvarsområden hörde främst en FPA-beställd och arrangerad yrkesinriktad rehabilitering för långtidssjukskrivna vuxna. ●

SAMS höstmöte återvalde Anna Caldén

SAMS HÖSTMÖTE SAMMANKOM den 14 november och valde styrelse för verksamhetsår 2019. Anna Caldén fortsätter som ordförande och Beatrice Wahl-

ström (FDUV) fortsätter som vice ordförande. Som nya ordinarie medlemmar till styrelsen valdes Paulina Hannus från Förbundet Finlands Svenska Synskadade (FSS)

och Lars Hedman från Hörsselförbundet. Övrig medlem i förbundsstyrelsen år 2019 är Christer Rönnlund från Psykosociala förbundet. ●

FS utkommer med 8 nummer 2019

ORGANISATIONSTIDNINGEN FINLANDS SYNSKADADE förnyar sig nästa år och utkommer med åtta papperstidningar under året. Tidigare har FS utkommit tio gånger per år.

– Vi går ner i antal tidningar och satsar mer på närvaro och innehåll på bland annat webbplatsen och sociala medier, säger kommunikationschef **Camilla Blomstedt**.

Elektroniskt innehåll och närvaro på webben är viktigt för förbundet, bland annat för att öka kunskapen om synnedsättningar bland andra än förbundets egna medlemmar.

– Genom mer och bättre innehåll på webben når vi ut till en större målgrupp. Det är viktigt att hänga med i förändringarna som ligger i tiden, säger Camilla Blomstedt. ●

Nytt journummer inom HUS

HUS HÄNVISAR NU alla patienter att ringa det nya journumret 116 117 vid akuta hälsoproblem. När din hälsostation är stängd kan du vid plötsliga hälsoproblem också be om råd av Jourhjälpens. Vi hänvisar dig till rätt vårdställe eller ger anvisningar för egenvård. Jourhjälpens betjänar dygnet runt.

Utbildade sjukskötare och hälsovårdare svarar i Jourhjälpens telefon. Vid behov konsulterar de läkare. I tjänsten ingår ett återuppringningssystem. Om vi inte genast kan svara på ditt samtal, ringer vi upp dig så fort som möjligt via återuppringningssystemet.

Om du har en jourremiss så behöver du inte ringa Jourhjälpens utan kan komma direkt till jouren.

Jourhjälpens samtal bandas för att trygga rättsskyddet och kvaliteten.

Jourhjälpens betjänar invånarna i Helsingfors, Kervo, Vanda och Hyvinge sjukvårdsområde: Hyvinge, Träskända, Mäntsälä, Nurmijärvi och Tusby. I Borgå sjukvårdsområde: Askola, Borgnäs, Borgå, Lapträsk, Lovisa och Sibbo.

Från och med början av år 2020 blir Jourhjälpens riksomfattande. Tjänsten tas etappvis i bruk i Nyland. ●

Instagram tar i bruk syntolkning

Bilddelningsappen Instagram, som ägs av Facebook, förbättrar tillgängligheten och tar i bruk syntolkning av bilder. Instagram uppger att funktionen har tagits i bruk speciellt med tanke på användare med synnedsättning.

I framtiden kan användarna själva lägga till alternativa bildtexter utöver de vanliga bildtexterna som hör till. Appen kommer också att beskriva andras bilder automatiskt för dem som använder Instagram med hjälp av tal-syntes. ●

AKTUELLT I DISTRIKTEN

Norra Österbottens Svenska Synskadade

En studiecirkel i punktskrift med Leif Nybohm, hålls måndagar kl 10 på Fyren. Höstterminens sista träff blir 10.12, efter nyår startar vi igen 14.1.2019.

Bowling gruppen tränar på måndagar kl 13 på Idrottsgården i Jakobstad.

Handarbetsgruppen "Rätstickorna" träffas varannan måndag (ojämna veckor) kl 12 – 14 på Fyren med Agneta Cederberg. Nästa träff hålls 14.1.2019.

I samarb. med Folkhälsan ordnas på Östanlid konditionsträning på gym kl 11 – 12 och vattengympa; grupp 1 kl 11.45 och grupp 2 kl 12.30. Sista gången före jul blir 19.12. Efter julpausen kör vi igång igen 9.1.2019.

Mimosel damerna träffas varannan onsdag (jämna veckor) kl 13 - 15 på Fyren med Ann-Mari Ekstrand. Sista träffen fö-

re jul hålls 12.12. Vårterminen inleds 9.1.2019.

Mimosel träffar / Aktivt Seniorliv för synskadade ordnas följande torsdagar under vårterminen; 24.1, 21.2, 21.3, 25.4 och 16.5 kl 13 - 15 vid Folkhälsan huset "Emeliehemmet", blåa rummet, Sjukhusgatan 11 i Karleby. Ledare Monica Bergdal hälsar alla välkomna!

Karagruppen träffas en gång/mån kl 12.30 på Fyren, för att diskutera o förbättra världen samt dricka kaffe med dopp. Nästa träff blir 24.1.2019.

Vill du äta lunch i trevligt sällskap? Kom med på föreningens Lunchträffar en fredag i månaden. Mera info om tid och plats på MB.

Vi firar vår Julfest tisdagen 18.12.2018 kl 14 - 18 på Församlingshemmet i Larsmo, Fagernäsvägen 219. Medlemmar och ledsagare bjuds på traditionell julmiddag och festligt program. Vi anlitar färdtjänst och egna bilar.

Kansliet är julstängt 21.12.2018 – 7.1.2019.

Föreningsträffen i januari ordnas 15.1.2019 kl 18 på Fyren.

Anmälan om deltagande till olika evenemang görs till distr. sekr. Ann-Sofie Grankulla, tfn 7234 880 eller 050-3795 658 eller via e-post: noss@multi.fi Mera information om verksamheten i medlemsbandet och föreningsspalten i ÖT på lördagar eller på www.fss.fi under länken distriktsföreningar och Norra Österbotten.

Välkomna med i vår verksamhet!

Till ljudet av Bjällerklang och Julesång, till doften av glögg och kanelstång, vill vi sända våra julhälsningar till alla läsare längs kusten långt:

Styrelsen för Norra Österbottens Svenska Synskadade r.f. tackar medlemmar och personal både inom NÖSS, andra distriktsföreningar och förbundet FSS för gott samarbete under det gångna året och samtidigt tillönskar vi alla

En God Jul och Ett Innehålls- och Framgångsrikt Nytt År 2019!

Ann-Sofie Grankulla och Nina Strömsnäs på Fyren önskar alla En Fridfull Julhelg och Ett Gott Nytt År!

Svenska Synskadade i Mellersta Nyland

Vår distriktssekreterare Ulla Jensen är sjukledig till slutet av år året men ser igen framåt att återkomma med nya krafter i januari.

Måndagsträffarna startar igen den 14.1.2019 kl. 15.00 på Kampens servicehus, Salomonsgatan 21 i Helsingfors.

Övrig verksamhet

Vattengymnastiken på Folkhälsan avslutas för denna termin fredagen den 21.12. Vårterminen inleds den 11.1.2019. Anmäl ditt deltagande för vårterminen till kansliet. Nya deltagare är välkomna med!

Vi påminner också om resan till Valamo kloster 25-27.1.2019. Priset för föreningsmedlemmar är 100 euro per person.

Välkomna att delta i våra evenemang!

Ulla och styrelsen önskar alla en God Jul och ett Gott Nytt år 2019!

Svenska Synskadade i Västnyland

Välkommen till föreningens julfest lördagen den 8 december klockan 13.00 i Restaurang Smakhuset i Ekenäs, Seminariegränd 6. Smakhuset finns

på det före detta seminarieområdet där Yh Novia nu verkar, i hörnet närmast Ekenäs gymnasium. Vi kommer att äta restaurangens julmat och dricka drycker som föreningen hämtar. Och förstås följa med olika programpunkter. Vi behöver din anmälan under vecka 48, senast lördagen den 1 december. Anmäl dig till Birgitta, telefon 044 336 8060. Transporten sköts längs de kända rutterna Ingå-Karis-Ekenäs och Hangö-Lappvik-Ekenäs.

Boccia spelar vi i Seminarie-skolans gymnastiksal fredagar klockan 14. Mer information ger Birgitta Nordström, 044 336 8060.

Vi tar emot anmälningar till Svenska Teaterns föreställning av musikalen Chess. Vår förening reser dit till en dagsföreställning en lördag eller söndag i februari - mars. Hör dig för om datum och resan till teatern.

En resa till Valamo kloster ordnas fredag-söndag 25.-27.1.2019. Om du vill delta bör du berätta det så fort om möjligt. SSVN:s medlemmar gör det till Börje på telefon 044 5410 679. Bindande anmälan görs senast 14 december.

Styrelsen förbereder vårterminens aktiviteter under denna vecka, så det passar bra att komma med egna förslag. Om du har idéer, frågor eller förslag går det bra att ringa till föreningens sekreterare Börje Broberg på telefon 044 5410 679

eller skicka e-post till adressen ssvn@brev.fi.

Svenska Synskadade i Östnyland

Svenska Synskadade i Östnyland önskar Er alla en God Jul och Ett Gott Nytt År 2019! Svenska Synskadade i Östnylands fredagsträff den 8.2.2019, kl 10-11.30 kommer minneshandledare Henrietta Janhonen från Minneslots Borgå till Kajutan, Ågatan 33 E, Borgå. Henrietta ger närmare info om Minneslotsen i Östra Nyland.

Vasa Svenska Synskadade

Årestjulfest ordnas 15.12 kl. 16-20 på Norrvalla i Vörå. Vi samlas i Restaurangen Elsas Kök och blir serverade en trerätters traditionell julfest. Kvällens gäster är Ann-Katrine Burman och Yngve Lithén som sjunger och spelar både för och med oss. Allsång och julevangeliet. Julfesten avslutas traditionellt med att jultomten kommer på besök. Ta med en julklapp å 5€. Bussen startar från Närpes enligt följande tidtabell: Närpes, busstation, 13.30,

Nornäs, Strandvägen 13.45, Korsnäs, kommundgård 14.00, Petalax, Strömbäck park (Prölle) 14.15, Malax, Neste 14.25, Solf Service 14.35, Tölby 14.40, Vasa, Lyktan 14.55 Vasa, Prisma 15.05, Smedsby, Pellasbacken, 15.10, Kvevlax, backen 15.20, Vörå, Norrvalla 15.45. De som anlitar gemensam taxi från andra håll i distriktet ersätts av VSS med självriskan. Julfesten kostar 30€/person (i vilket ingår buss och middag).

Bindande sista anmälningsdag är tisdag 4.12 före kl.14. Styrelsen och Febe önskar alla läsare, andra medlemsföreningar och personalen samt styrelsen på FSS en riktigt fridull julhelg och ett fint nytt år! Kansliet och Lyktan är stängt från 20.12.2018 – 6.1.2019.

Torsdag 17.1.2019 kl.13 "Sjunger vi ut julen" i Närpes församlingshem. Medverkande från församlingen och rehabiliteringsrådgivare Ulla-Britt Ingman. Servering av risgrynsgröt, smörgås och kaffe med dopp. Pris för dagen är 10€/medlem, i vilket ingår både buss och servering. Anmälan senast torsdag 10.1. till kansliet.

Bussen startar i Oravais om intresse finns enligt följande tidtabell: Oravais ST1 kl.10.20, Kvevlax SALE busshållplats kl.10.50, Smedsby Pellasbacken, kl.11.00, Smedsby, Piffi kl.11.05, Prisma buss-

hållplats kl.11.10, Lyktan, Vasa kl.11.20, Tölby busshållplats kl.11.35, Solf Service kl.11.40, Malax Neste kl.11.45, Petalax, Prölle park kl.11.55, Korsnäs kommundgård kl.12.10, Nornäs vägkorsning kl.12.30, framme i Närpes kl.12.45.

Vattengymnastiken startar på nytt söndag 27.1 enligt samma tider som förr, eller grupp 1 12.45-13.30 och grupp 2 13.30-14.15. Ledare meddelas senare på medlemsbandet.

Vi har biljetter till Musikalen Chess på Svenska Teatern till lördag 16.2 kl.19. Resan görs i samarbete med Oravais Trafik Ab och vännerna i NÖSS. Föreställningen syntolkas av Mats Ingman. Bussen startar i Jakobstad och kör riksåttan via Vasa. Övernattning på hotell Scandic Simonkenttä. Närmare prisuppgifter vid anmälan som skall vara kansliet tillhanda senast 9.1.2019.

Seniorliv på lyktan. Vårens träffar för äldre synskadade i samarbete med Folkhälsan fortsätter enligt följande datum varannan onsdag med början 23.1 kl.13-15.15 med Carina Blom, tfn 044-788 1026 och Maj-Britt Aspö som ledare. Följande tillfällen är 6.2, 20.2, 6.3, 20.3, 3.4, 17.4 sista gången 8.5.

Alla hälsas hjärtligt välkomna till dessa tillfällen som oftast har någon gäst på besök!

Aktivt seniorliv i Närpes.

Vårens träffar för äldre synskadade i Närpes Folkhälsanhuset startar tisdag 29.1 kl.12.30 - 15.00. Vi inleder våra träffar med lunch (frivillig och till självkostnadspris) vid Red & Green och sedan flyttar vi oss till samlingsrummet. Träffarna avslutas med kaffe. Följande tillfällen är tisdag 26.2, 26.3 och sista tillfället tisdag 7.5. Ledare är Carina Blom, tfn 044-788 1026. Just Du och din anhöriga är varmt välkommen!

Har du idéer på kvinno- och karaverksamhet? Meddela kansliet om du har idéer på speciella saker som endast kvinnor och endast karar kunde göra! Alla idéer är bra och styrelsen tar sen ställning till vilken aktivitet som ordnas under våren 2019!

Åbolands Synskadade

Föreningen sammankallar till extra föreningsmöte och nytt försök att bilda styrelse för 2019. Onsdagen den 9 januari 2019 klockan 13.00 till 15.00 på Centret, Eriksgatan 5 A 9, Åbo, Välkommna.

God Jul och Gott nytt år 2019. Kontaktuppgifter till föreningen är,

Ordförande Birgitta Storbacka telefon 0405 867 179.

Styrelseledamot Margareta Söderblom telefon 0405 236 396. Distriktskoordinator Håkan Ström telefon 0400 151 322 tisdag till torsdag klockan 10.00 till 16.00
Med vänlig hälsning till alla från styrelsen.

Ålands Synskadade

Öppettider på Ankaret.
Måndag – torsdag kl 09.00
-13.00. Julstängt 22.12.2018

- 2.1.2019. Borstbindning pågår på Ankaret på måndagar kl 11.30 – 14.30. Sista gången innan juluppehållet blir den 10.12.2018. Bocciaspel spelas på onsdagar kl 12.00-14.30 på Ankaret. Anmäl till Fjalar Nylund på tel 01821882 / 0407051638 om du är intresserad av att spela. Fredagar är det simning på Folkhälsans Allaktivitetshus kl 13.00 – 14.00. Sista gången innan juluppehållet blir den 14.12.2018. Punktskriftskurs kan ev. startas om intresse finns. Intresseanmälningar till Ankaret. I början av februari 2019

åker Ålands Synskadades organisationssekreterare Linnea till Helsingfors för att delta i en syntolkning-kurs. Glöm inte bort föreningens Höstmöte den 15 december 2018 kl 17.00 på Hotell- och Restaurangskolan, Strandgatan 1 i Mariehamn. Varmt välkomna! Synterapeuten på ÅHS, Åsa Rehn-Isaksson, går att nå måndag-fredag kl 8.00-9.00 på tel 018 53 52 77. Om det är någon annan än Åsa som svarar lämnar du meddelande om att du önskar tala med Åsa, så kontaktar hon dig så fort hon har möjlighet.

ANNONS

VSS och NÖSS musikalresa till Chess

Kom med och se musikalen Chess på Svenska Teatern i Helsingfors våren 2019!

Äntligen är det dags för nästa stormusikal av den legendariska duon Benny Andersson och Björn Ulvaeus att inta Svenska Teaterns scen i form av musikalen Chess, nu för första gången på svenska i Finland. Föreställningen syntolkas.

Resedatum: 16-17.2

Platser: A-kategori

Pris: 240 €

Enkelrumstillägg: 50 €

- Inkvartering i dubbelrum på

Scandic Simonkenttä

- Frukost på hotellet

- Musikalbiljett till Chess

- Oravais Trafiks reseledares

tjänster

I priset ingår:

- Bussresan i bekväm turistbuss

Anmälningar senast 9.1.2019 till VSS Febe Mörk

tel. 045-321 3320, e-post: vasasynskadade@gmail.com eller NÖSS Ann-Sofie

Grankulla tel. 06-723 48 80 eller gsm 050-379 5658, e-post: noss@multi.fi.

Mer info och busstidtabellerna fås av distriktssekreterarna.

God Jul och Gott Nytt År!

Kansliet håller julstängt
21.12.2018–6.1.2019. Förbundets personal
önskar alla en fridfull adventstid.